

— 171 архив. 1999 г. январь 28

Космос шинчилелдери ЧЫЛДЫҢ ТҮҢНЭЛДЕРИ

1985 чылда совет космо-навтикалык төөтүзүндө өң-на карым дзон ужуушукуну кылган. Майда орбитага у-геа космонавтылар Владимир Джанибеков бие Виктор Савиных тергип нарын ийн со-рулган күтсөдир ужурут турган: бирөөдө, тускайлаң ужуушукта үзүндө Чар-би-ле радиосарылзаа чок апар-ган «Салют-7» станция-биле тудурулган кылды; ийнде, борт системаларының байла-лын хынал көр, керек бол-за, септелге ажилдарын чо-рулар.

Космонавтылар даалталар-ны тергип эки күтсөткенер. Баштайгы айда эңне берге болган, мында экипаж ста-цияның дзон берген система-ларын кезек-кезектен хынал, оларын ажилдатал. Оң соода барык ийн ай иштелде, Джанибеков бие Савиных тер-гип шинчилелдери септелге ба-дег чедикшияңит дүтүтү-рүп турган.

Станцияның ажилдар шин-жиле барык-ла долзуу-биле катат тургустунган. Майда космонавтыларның бедик профессионал шынарларын өвөш эвөс ролдуу болган: Джанибековтун ужуушукна-карга дуржулзаа улу (ол оң бешки ужуушукну ба-гай), оң техникти билин бедик, Савиных ийги ууда ужуушканы ол, оң мурунда ол «Салют-6»-га 75 хонук ажилдаан, ийналган ста-цияны ол эки билер. Септел-ге космос техниканы кыл-тып турар организациалар-дан хей специалистер, ол мыкшак Космонавтылар беле-көр төтүтүн. Ужуушукна башкалар төтүтү болган өс-ке-да черлерин ажилдак-чылар киришкен. Оларның эки, деминг ажилы, экипаж-биле сыйры харылзаа кер-ектиг чедикшияңит болу-рун ханыгарган.

Сентябрда станцияга не-мелде күш келген — Влади-мир Васютин, Георгий Гре-ко, Александр Волков состав-тыг экипаж. Вир неделаа кире болган Владимир Джани-беков бие Георгий Греко Чорже эвөтөр, а Васютин, Волков, Савиных олар космос эвөчтөн уламчылар деп баш уур планитылар турган. Кол экипажты мычар кезекте солоруру мурунда кылбайн турган. Артын оолдар «Салют-7»-те ноябрьга чедир ажилдаан. Владимир Васютин аарый бергендеин, экспедицияны планнаа ху-сааындаа өрте доозор ужу-рга таварышкан болган ше-мелдерин долзуу-биле күт-сөдир арга чок болган, мы-чалаа-даа өртем болган тек-никтиг шинчилелдер чаа чу-гула түннелдерин берген, өң мылайгы улус ажил-агыйы-га хамаарышкан чүдүлөр хей.

Чижээ, июнь айда «Салют-7»-нин экипажы «Курс-85» деп чурттар аразының кат-тышкан шемелдерге кириш-кен. «Интеркосмос-85» кир-жикчин социалистг чедик чурттуң специалистери көдө ажил-агый культураларының дүдүдүн баш буржуага то-дардырыңгы чаа аргаларын өөренип көргөн, ырактан хай-гаарал кылды чаа аппарату-раы шемөк. Тирттырыш-кынын хары ууда эвөш каш «каттан» кылган: орбита станциясында болган спут-никтерден, самолёттардан болган вертолёттардан, черде турар хей сангыг дериглерин баа амылган. Оң соода «Кара далай-85» деп шемел-денн ажилдарын баа мы-

чаар кылган. Оларның со-рулзаа — далайларның био-логтут дүжүктүрүтүң үнел-де бээр аргаларын сайы-раңгайжыдары.

Космос биотехнология-ның талаа-биле ажилдар бир чаа буржуагаарлаа. «Са-лют-7»-де «ЭФУ-Робот» деп электрофорес тургузуу э-п-тос. Айнаа эвөш ийн оң био-логтут препараттары алыа, оларын медицина, көдө ажил-агый, аш-чөм үлөтү-рүкүң херекелдеринге беле-к-тос.

«Космос-1686» деп корабль-спутникти орбита компле-нциян составыга шензонин улуг техниктиг ажил деп кө-рүп турар мен. Ол долзууң кемчөөл бааа деңизин-биле станцияга деңижир. Мыдыг аппараттарың үндөжикте чоокку келер үеде аязы-бүтү херекелдин тускай соорула-гыг модульдарын кылтып бо-лур апаар мыкшын.

Спутниктерге болган авто-маттыг станцияларга кылтып турган шинчилелдер бааа со-лун болган. Чижээ, планет-лар аразының согулзуу чал-гытлары — шинчилелдерге апрельде «Прогноз-10» деп спутникти салып үндүргөн. Оң совет болган чехосла-в приборлар-биле дероон. Июн-да «Вега» станциялар Вена-раның атмосфераның аэро-статтарын чедирген, олар ук планеталда катталар-даа аажок күштүг хаттар болуп турарын көрсүскөн. Ол станцияларынң айнаа хонаар аппараттары Венераның атмосфераның составының бааа хөтүтүң дута-йында чаа медзелерин эвөк-көргөн. Июльда ийн сар-башкы «Пассажирлар» «Космос-1687» деп спутник-ти стартаан. Эске-даа дериг амтынар бааа үнүштер арга чораян. Ужуушукну-нуң баштайгы үеинде деңиз чок байдалдыг дериг ам-тынарга салдарының дута-йында өртемдерин өөренип көргөн. Ук шемелдерге со-циалистг чурттарың бааа Францыяны болган АКШ-түг специалистери киришкен.

Космосту тайбың шин-жиле алыргына бүтү күрү-нел-биле кады ажилдарыга белек бис.

Во чылдың мартта тос чурттуң приборлары-биле че-селденген ийн совет станция Галлей кометаны ханымы-биле шинчилел эвөтөр, «Фо-бос» деп төлөвөл бааа ке-дилит, солун — ову буттар Марты болган оң элери-чирини шинчилер. 1988 чылда совет станция Байко-нурдан ужуп үкер болган оң дарааындаа чылдың эвөтөдө Марса чоокшудал чед бээр. Маннаа үстүдө кирген тос чурттан аныгыда, Швеция, ол мыкшак Европа-ның космос агентствозуна бактап турар эске-даа чур-ттарың өртем организациа-лары киржир.

Совет-сария космос ужу-душукунуңа ийн сария ужу-дукчулар — Мухаммед Фарис бие Мухар Хабб Зейдидий-ла белекенип эгелзэн.

Совет корабльдерге болган орбита станцияларыга үр хуусаалыг ужуушукнарга француз космонавтыларын киржиринг дута-йында чу-галажымышкынар планит-тылган.

Владимир ШАТАЛОВ, ужаар чүдүлүң генерал-лей-тенантың, космонавтылар белек-көрүңиз удуруткучу, Совет Эвилелиң ийн дакпыр Маадыры. (ПМА).

ДЕЛЕГЕЙ БАЙДАЛЫН ҮНДЕЗИНИ-БИЛЕ ЭКИЖИДЕРИНЧЕ УГЛАНГАН

ССРЭ үшкү муң чылче а-дролут чепек чок кирерин са-налдап турар. СЭКП ТК-ның Чингисе секретары М. С. Горбачевтун сөмүтү Меделе-ляниг уткаын делегейиң аян-бүрт чурттарының деп-шиктелг хей-нитинг болган парлалган мычалар үнел-де турар. Делегей байдалы ая-жыларга улуг черелит илг-бөрликте улааган кемчөөл-лең программазы ол Медел-елде кирген.

Ол документте хамаары-кан хей сангыг үнел-де кү-рүтүшкүне бүтү делегейге адролут чепекти бүтү улу-тарын көрүп турар саваа-дар компленинче кол кир-чөөлөйиң улаадыр, оон-биле кады Совет Эвилелиңиң индустриаларының хаара тудуку калбак кемчөөлдин болган оларның тодаргай бү-түшүн оңзалар демделген турар. Шынал-ла үе-чадала болган тайбылган чок күтсө-дир болза, Черин адролут чепектен эң чоокку 15 чыл-дың дургузунда, тодаргай-лаарга амгы чус чылдың тө-чүтүгө чедир, хостар арга-лыг болу бээр программазын ССРЭ күдүртү үндүргөн. 5—7 чылга санатынган бирги үе-чадалың үзүндө ССРЭ беле-АКШ бот-бодуңуң деңис-кө-ринге чедип турар адролут бот-чепектерин ийн катан кызырарын Совет Эвилели са-налдап турар. Оларга артып калыр мыдыг чедиркилер-ге 6.000—6.000-дан ашыа а-рыялар артып ужурут. Оң-биле кады, ССРЭ бодуңуң принципалдыг тургусту-бо-лган тайбылдарыңа, ая-жыларга улуг черелит илг-бөрликте улааган кемчөөл-лең программазы ол Медел-елде кирген.

Ол документте хамаары-кан хей сангыг үнел-де кү-рүтүшкүне бүтү делегейге адролут чепекти бүтү улу-тарын көрүп турар саваа-дар компленинче кол кир-чөөлөйиң улаадыр, оон-биле кады Совет Эвилелиңиң индустриаларының хаара тудуку калбак кемчөөлдин болган оларның тодаргай бү-түшүн оңзалар демделген турар. Шынал-ла үе-чадала болган тайбылган чок күтсө-дир болза, Черин адролут чепектен эң чоокку 15 чыл-дың дургузунда, тодаргай-лаарга амгы чус чылдың тө-чүтүгө чедир, хостар арга-лыг болу бээр программазын ССРЭ күдүртү үндүргөн. 5—7 чылга санатынган бирги үе-чадалың үзүндө ССРЭ беле-АКШ бот-бодуңуң деңис-кө-

ДЕЛЕГЕЙ МЕДЗЭЛЕРИ

ВАРШАВАГА УЖУРАЖЫШКЫН

ВАРШАВА. (СЭТА). Бот-чепекти эвөдө бүдүрерин соккадыр болган бо чус чылда-ла адролут бот-чепек-ти ууткаарын, делегейге ха-рылааларыга күштүг ая-жы-лазын чедип алыр — мыдыг кыргының Варшава эр-кең планетаның тайбын келер үеин камгалар дээр өртем болган культура ажилдак-чыларыңа кылганнар. 50 ажыг чурттуң төлөвөлдерин киришкен ол шууган КНО-нун чарлааны Тайбын-ның делегей чылдың эң чу-гула кемчөөлдерин бирезин болган.

Тайбынны быжыглары бол-ган камгалары, планетаның аямы чок келер үеин дээр демселден оруктарың бол-ган перспективаларың Тай-бынны Бүтү-делегей Чөвүл-елде президентин Р. Чила-ранын шууганың ажилы-на киржип турган сурагыг өртемдериниң, культу-ра болган уран чүл ажилда-чыларың. ПКАП ТК-ның бирги секретары, ПУР-нун Күрүс төлөвөлүн Даргыз Б. Ярузельский-биле, ПУР-нун эске-даа партия болган күрүс удуруткучулары-биле ужуражышкының үзү-н-де чуталажып көргөн.

Конгресстин түннелде парлалга конференциялар эрттирген. Айнаа чүс чу-галаш, конгресстин оргкомит-етин дартган Б. Суходоль-ский СЭКП ТК-ның Чингисе секретары М. С. Горбачевтун медзелеге, конгрессе оң чо-рулкан чагаазы шууганың бүтү киржикчилерге улуг соуургалды болдурган деп медзелген. Ол кол үндөш документтер Варшава шу-уганың ажилдаа кончут улуг салдарың болган. Олар

Кубаның улуз элчелиг сафраны — чигир үнүмүнүң ажаалдазын берге байдалда эгелзэн. Чурттуң дына хей районнарыңа үр наңаашымын болган, а неди монуңуң плантацияларыңа «Нейт» деп шууган элзэн ко-гаралды чедирген. Ыччалза-даа агаар-бойдуштук өскерлишикиннинең ажилдың организатыг чоруун уду тургузуу, ажаалда үзүндө чигир үлөтүрүкүң курлавырларын улуу-биле олар амылган турарлар.

ЧУРУКТА: ажаалдага чүкү сөөртүр совет машиналар эки шынарлың киргүскөн; куба мачтөростор — чигир үнүмүнүң кезикчилери.

АНН—СЭТА-ның фотозу.

ТАМПЕРЕДЕ МУЗЕЙ 40 ЧЫЛ БОЛГАН

В. И. Ленинниң даштыкы-га өң бир дутарында ажил-тыг музей — Тампере хоорай музейиң ажилыңа-мында бээр 40 чыл болган. Оң тургустунган төөтүгө хамаарышкан материалды «Финляндия — Совет Эвиле-ли» индустриал ажилдак-чымы Паула Хаянен күзөд-кы биле тыпчы берди. «Вапаа сана» («Хосту-сес») индустриалын солугуңу 1946 чылдын январь 23-те үгөс көмөр ажилдып көр-дүм. Улауун талаа-биле Финляндияда ийги черде турар хоорайны, чурттуң үлөтүрүтүң болган култу-разының улуг төвү — Тампе-реде музейиң ажилыңа-мын-га турсакталган матери-алдар оң арыннарында бар. «В. И. Ленинниң музейи — Финляндияның чоңуңу Ленинге хүмүдүтүлгө деп эгел-итүт бар. «Январь 20 — бо кайгамчык чун чүтлө «Фин-ляндия — Совет Эвилели» индустриалың ажил-чоруду-лганга төөтүлүт эвөс, Фин-ляндияның бүтү чоңуңа төө-гүтүг — деп, ийнде бижээн. — В. И. Ленинниң музейи ажилтан чорук — фин чо-н-

жуң бодуңуң кожамы — Со-вет Эвилелиңе болган Со-вет күрүнең тургузукчуу — улуг Ленинге найыралчы хамаарылазының чаа чугула бадтыккалы». Тампере — Финляндияда «иымы хоорай» деп ат-сору-лган, оң кайы-даа талааны ажилчы болган революсчу чалчылар буттар кылды өң-биле каластаа. Айнаа, Халли-тускат кулдукузунга 1905 чылдың декабрда В. И. Ле-нинниң удуруткучулар РСДРП-нин бирги конферен-циясы болган. Мычкан ажил-чы, бажын деп алат турганы оң бажыңа революсчу хөң-нүг ажилчы чон чыгып тур-ган. 1906 чылда Ленин РСДРП-ниң ийги конферен-циязын («Вирги бүтү-рос-сия конференциязын») чүсө чуталап турган.

Делегейиң ийги дайымы-ның соода «Финляндия — Совет Эвилели» индустриалың организациалың составыга кирип турган комму-нистер, Тамперениң демократ-тыг хей-нитинг ол хоорайга В. И. Ленинниң музейи ажилдар дута-йында эгелзөш ажил үндүргөн. Дайы сөөдү-

деги баштайгы чыл өрттүп, байдал дына нарын-даа тур-ган болза, Финляндия биле Совет Эвилелиңиң аразында найыралчы харылзаларын тургузар сорулгалыг күштөр өвөп орган. Ол эгелзөшкыниң калбаа-биле, харын-даа күрүне дең-кетиңе бедик дөтөжөн. Музейиң аянары 20-де ажилтаа, ол баштайгы хүн-де эгелзө суратгыг берген. «Вапаа сана» солудаа мын-дег оодуруткан бар: 1946 чылдың август 11-де музейге 800 кире кийи — чурттуң аны-аңгы хоорайларының аны-аңгы мергелингиг тө-көөлөр — саазы болган аш-чөм үлөтүрүтүң ажил-дакчылары, тудуужулар, ме-таллистер, лемир-орукчулар, чааынчылар, сапык даяарк-чылары, Туркунун, Юваскю-дун, Тамперениң, Форсестун алаба-хаакчылары чораян-нар. Олар баштайгының бол-ган бүтү делегейиң ажилдак-чыларының баштыңыңа болган башкымын, совет-финлянд найыралды эгелзө-чигиниң амыралы бот-аң ажил-чорудуула-биле таям-жар дээр элзэ турганаан.

Музейге Ленин дута-йында киноларын көргүзүп, делег-етерин организастап турар. Музейиң чанында орус дыл-ды, Совет Эвилелиңиң төөтү-гүн өөренип бөлүмгөр ажил-дап турар. Оң хөгжүдөргө Вейкко Вейлятинниң хей чыл дургузунда удуруткучу музей чөвүлөи улуг са-лымчыны кирип турар. Чыл келген тууду мемор-иал өвүп чоруп орар. Амгы үеде ол — хей талаагы эр-тем-чырыдышкың-алабаа чыл-дыр. 40 чылда укуштук музейи эде кылган, экспо-наттары көвүдөш.

Музейиң өртем ажилдак-чымы Аймо Минкинен-биле кады залдар чоруп кыла-тып чор бис. Октябрьиң социалистг Улуг революция-зын, оң бүтү-делегейге төөтүгү ужу-дузаныңа тур-аскаткан чаа салыр бааа ажилтанган. Финляндияны бот-тусайлаң чорукту чедип алганы дээр мыкшак төөтүгү үеин көргүскөн материалдар-ны көскү черде дөтөжөн. Ол бүтүгү Улуг Октябрьиң ти-лөвөлүң ачылында чедип алган, Финляндия күзөп көөр дута-йында декретке Вла-

димир Ильич Ленин 1917 чылдың декабрь 31-де ат салган дээрин мыда оңзалар демделген. Ленинниң амыдыралың болган ажил-чорудуулазын ийи дута-йында, финиер бол-ган Финляндия-биле Ленин-ниң харылзаларың дута-йында, Ленинниң улуг илек-ларың амыдыралга ботта-нышкының дута-йында ийн улуг залда чуталап турар. РСДРП-ниң конфере-циясы болуп турар 1905 чыл-да ол бажың болган зал кан-ды турганын экспонаттар-ның аразында кайгамчык ийн макет элелерип көрсү-скөн. Ол дээр В. И. Ленин-ниң Москвада Төп музейи-ден ол музейге бөлө-дир.

Чыл келген тууду музей өвүп, ажилдакчыларың кү-женишкыниң ачы-зында чаа-чаа экспонаттар неменеп турар. Олар архив-терин өөренип, чаа-чаа ажи-дакчыларың кылдып, эр-тем ажилдарын бижип турар. Лениннары белек-көрүңге баа оларын көчүрүтүңге ки-лөвөлүң салдыган. Аны-аң-гы индустриал тургузугуң ку-рунелерин тайбың догу-

бодукуң политикамың кол чүдүлдерин бирезин кылдыр чарлаан мыдыг чурт харым мыдыг улуг кемчөөлгү ин-дустриалың үндүртү шылаар аргалыг деп, даштык мы-ка хей медзелерде демделеп ту-рар.

Совет Эвилелиңиң чаа са-налдары айна-ла тайбын кемчү бодалдарың де-ла-радыл эвөс, харым хей-лишикиннинең тодаргай ин-дустриал-биле быжылат-тынган тода, ханым бодатты-ган программамың-дыр. Яро-счүт киким-даа чазылдыры-ларга чангыс талаагы мо-ра-торийиң ам-лаа үс ай—март 31-ге чедир узатканы бааа ол чаа саналдарың сагынга кир-ер, ол дээр адролут чазыл-дырыларын узууларыңче улааган практиктг бажым болур ийги.

Шак-ла мыдыг боттут бол-ган бүдүштү үндөжикте Со-вет Эвилелиң чепекенин-дигиң дүжүрүңиң өсө-даа нарын айтырларың шин-тирлерин көрүп саналдап турар. Массалыг узуулаш-кының химиятг чепек-и-н-иң мыдыг араатынгы чеп-ек бо чус чылда-ла узу-ткаар дута-йында санал мо-но-биле холбаштыр улуг соуу-ралды болдурган. Бистиң чур-

тувус чүтлө ол чепектерин узуукаар дээр эвөс, харым оларын белек-көрүңиз алыс үлөтүр баааааа бааа чок кылдыр дээр тургуз турар.

Айнаа бот-чепектерин ду-густуушуктуг кызырарыга хамаарыштыр тодаргай ин-дустриалың бааа бедик-би-ле үнелеп турар. Улуг кемчөөлгү чаа совет саналдары нинти үнелзө-жени бөрүшкан, америк Э-би-си дээр телекомпания «Со-вет удуруткучу адролут чеп-екти үе-чадала бүтү улу-тарынның планын көдүрүс, Каттышкан Штаттарга са-гыш-сеткилди хаймыктыр-кып көлөр кылгырың үндүргөн» деп айткан.

Во чутула документни канчаар көрүп турары баш-тай илгерилзөжөңиң бирезин америк администрация болган, мычарга АКШ-тын массалыг информация чепек-териниң демделген турары-биле алырга, мыдыг дүргөн үнелзөжени Каттышкан Штаттарың болган Барын-чүтүгү өсө-даа чурттарың хей-нитингиниң санал-о-нынга совет программамың чедирип болу деп салдарын дута-йы Вашингтонда дү-рөзүңиң дута-йың херечилеп

турар. Тускай медзелениге Р. Рейган совет саналдарга байыр чедирген болган ук саналдар адролут бот-чепек-терин кызырарың чоруду-лганга улам ийналгы ажил-тыг бажым болур деп илге-ли илгерилзөн. Оң-биле та-ла америка президент шак-калданчы стратегтиг бот-чеп-ектерин кызырарың дөткөн саналдарың моон мурун-да каш улаа чуталап тур-ган мен дээр аныктыг бодал-о-налды тургузарың бааа ора-алашкан. Оң медзелени ко-смон согушкуну таварыш-тырарың бот-чепектерин чогадып кылдыр, шынгап шензонир болган сагалар тур-гузарың болдур бот-чепек-тиң дута-йында айтыртым шуут оон каанкы элден.

Тайбынның чаа совет про-грамманың дута-йыг делегей индустриалыңиң санал-о-налды илелерип чуталаа-шыа, КНО-нун чингисе се-кретары Перес де Куальер ССРЭ-нин саналдарың «дээр чөвөгүн чутула болган ха-ны мык өөренип көөр ужурут» саналдар кылдыр тодаргайлаан.

В. ЧУКЛЕЕВ, СЭТА-ның корр.

КИМ ИР СЕН ХҮЛЭЭП АЛГАН

ПХЕНЬЯН. (СЭТА). Керей Улу-Демократтыг Респуб-лика албаный найыралдыг аян-чоругу кылды барган СЭКП ТК-ның Политбюро ке-жигүтү, ССРЭ-ниң даштык херектер министри Э. А. Ше-вардзаев Керейиң Куш-аалчы партиязының Төп Комитетиниң Чингисе сек-ретары, республиканың Прези-

дентин Ким Ир Сен хүлөп алган. Э. А. Шевардзаев Ким Ир Сенге СЭКП ТК-ның Чингисе секретары М. С. Гор-бачевтун чагаазы дамчыдып берген. Чылгы, найыралдыг байдалга эртем бөсөдө үзө-ж-ле ССРЭ биле КУДР-нун ара-зында найырал, кады ажил-дажылга болган дузалажы-ла дута-йында керээ буттар совет-көргө харылзаларың шакын көгүзүп турарыга сеткил ханымшымын тала-лар илгерилзөн, ийн партия-ны, чурттуң болган улу-тарын чачыл болган найы-ралы болган кады ажилда-жылзаа улам ханымлар бол-ган калбар дээртенге бу-зүрөдө илгерилзөн.

ЧССР-ДЕ ПАРТКОНФЕРЕНЦИЯЛАР

ПРАГА. (СЭТА). Чехос-ловакияны 62 районнарыңа Чехословакияны Коммуни-стг партияны районна-рын партия конференциялар болгулаан. Олар ЧКП-ниң бо-дуну элзегит XVII съезди-не белекелди чутула үе-чадала болган.

Конференция үзүндө олар-ның киржикчилер ажил-чы-га бу-биле, ЧКП-ниң XVI съездинин болган ЧКП ТК-ның пленумнарының ширитилерин индустриал-дырларын политиктиг, экон-омиктг, културтуг болган өсө-даа талааларыңа кан-чаар күсөдиг турарын при-нципалдыг шүтүмүлдег тур-руштардан анализтеп турар.

1986—1990 чылдарда бол-ган 2000 чылга чедир үеде ЧССР-ниң эконимистг бол-ган сааал хөгжүдөжкыни-н-иң оң уланышкыларының та-лөвөлүн болган ЧКП-ниң Уставына өскөргөдөргө калбаа-биле болган бүтү та-лаа чуталажып көрүп тур-ган үеде делегаттар партор-ганизациаларын хви бүрү ажилында дорт илгерзөп ужурутү чүдүлдерин дута-йы чуталааылар. Ол болза, «у-нун-даа мурунда, партия-ның шинтирлериниң, улус ажил-агыймык планнары-ның күсөдөжкыниң контрол-ло күштелдериниң, күрүне бол-ган күш-ажыл сагыла-чору-

мун быжыглары болур. Пар-тияны шиткы демократия-нык улам мык илелзө-ж-кыни болган ханымлаа-биле кады, партияны амыл-ралдыг леңикти нормализа-шкыны сагыны, шүтүмү-лде болган бот-шүтүмү-лде хөгжүдөжкыни кады ЧКП-ниң хүрүлениңе кир-ип алырның медзелелерин бааа чуталажып көргөн.

Районнарың партия кон-ференцияларың киржи-челери СЭКП ТК-ның Чин-гисе секретары М. С. Горбачев-тун Тайбын чаа электич саналдарын бүтү дөткөп у-рарын илелзөжө болган я-лор-дуг дайымын амылдып чалдырарың бааа Черге бажы тайбыны тургузарыңга ол өң чутула документ бү-түт магалдыл болзун дээр бүтү чүдүлдерин кылмыңга шинтирлерин олар оңзалар демделзөжөнөр.

КАДЫ КЫЛГАН МЕДЕГЛЕЛ

БЕРЛИН. (СЭТА). ПУР-нун даштык херектер ми-нестри М. Ожеховскийниң ГДР-же албаный найырал-дыг аян-чоругуңу түннел-дерин болган оң ГДР-ниң даштык херектер министри О. Фишер-биле кутала-ла кады кылган медзелди ийнде парзал үндүргөн.

Даштык херектер ми-нестри СЭКП ТК-ның Чи-нгисе секретары М. С. Гор-бачевтун Медзелегинде Совет Эвилелиңиң тайбын чаа са-налдарын долзуу-биле дөткөн турарын илгерилзө болган адролут аямында чалдыла-дыг бүтү өргөжөк чугула чүдүлдерин кылгырыңа ийн чурттуң шинтирлерин бад-тыкаанар. Делегей байдалы-ның кол айтырларың та-лаа-биле санал-о-наа согу-разының үзүндө делегейиң ийги дайымын болган а-

иын сөөдүдөгө хөгжүдө түннелде тургустунуң ке-ген политиктиг байдалыг чиг-енишкы тургузуу турар ре-зультаттыг күштөриң аямы-дыг чуталажып ийн талаа шинтирлерин буруу шакын болган Европаның бүтү кү-рүнелер оларын амгы кы-зырларыңа буда чорууң, деңискэрлг турарын болган бот-эргелг догулаан чоруу хүмүдүл көөрү тайбын камгаларыңа кол ужу-ру-залыг деп айтканнар. ССРЭ-биле аки-дүлме эвө-лөдү бүтү талаагы кат-тышкыларын, социалистг де-м-кратияны, социалистг де-м-кратияны чангыс эвөи болган сыйык каттыжыш-кыны быжыгларың бааа со-циалистг эконимистг ин-дустриалың калбартыр талаа-зын кады ажилдажылзаа улам мык сабыраңгайыла-рын министрлер дөткөп чу-галзаан.

Я. КАДАРНЫ ЧУГААЗЫ

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Же-невага эвөдө деңелге болган совет-америк ужуражыш-кың тайбын дээр, аяны тө-рөлтөниң аямы чок келер үеин дээр демселге таары-малыг байдалды тургузган. Бот-чепекти эвөдө бүдү-рерин соккадыр улааган элзэн каш боттут саналда-рын, маргалаагы айтыр-лары чуталажышкынар арга-зы-биле дүргөн шинти-п-бо-лган. Совет Эвилели со-циалистг дем каттыжыш-кыны күрүлелериниң нинти болаын илелзөт. Ол дута-йы ВСАП-тын Чингисе се-

кретары Янош Кадар Буда-пештин реэниа үлөтүрүңү «Таурус» деп бүдүрүлгө чө-рин ажилчылары-биле ужуражышкыга чүсө чу-галзаан. Ол дута-йы медзел-лзөн. Социалистг чурттар им

